

наука, којој геније – према 4. услову – не може да пропише правило, јер је ограничен искључиво на подручје лепе уметности. Кангрга сматра да се другим одређењем појма генија у *Критици моћи суђења* антиципирају савремене „оригиналне бесмислице“ двеста година унапред. *Објашњење и потврда ове дефиниције генија* показује да је геније потпуно супротстављен *духу подражавања*. Подражавање је везано за учење, па је на тој основи могуће да научник реконструише све кораке које је начинио приликом свог откића – док геније (уметник) тако нешто не може да учини, јер их не зна. Кангрга разматра Кантов став да се генијалност мора потпуно супротставити *духу подражавања* и однос тог става према Кантовом одређењу да је *учење само подражавање* те закључује да ни Хегел није питање довео до краја. Разлог да се та теза не промишља до краја је њен могући (и прави) исход. Ако се разуме да се знање односи на *дате* и *готове* чињенице, онда би се морало признати да је оно „апсолутно непримјерено стваралаштву“!

Кангрга помиње Кантову *готово фантастичну* тезу, по којој се у оквиру науке највећи проналазач и „најјаднији“ имитатор и шегрт разликују само по нивоу, док се од природно надареног уметника разликује суштински. Кант разуме да се у науци напредак остварује *учењем*, док никакво предано учење не може створити уметника. Теза је *фантастична* зато што се у њој препознаје да највиши естетски принципи не подлежу сазнајним законима. Кант, ипак, наглашава да искључивање научника из домена генија не значи никакво омаловажавање науке, будући да научници имају предност и томе што директно померају границе развоја и под својом контролом имају читаву динамику напретка једне цивилизације, док генији морају прихватити чињеницу да никада неће контролисати ни настанак ни процес сопственог дела. Потребно је, међутим, упозорити да недостатак контроле и правила не чини генија: „плитке главе сматрају да не могу боље показивати да представљају бујне геније осим ако се одрекну сваке школске принуде правила, па мисле да се боље прадирају на неком бесном коњу него на неком дресираном“ – не схватајући да таленат мора бити образован и култивисан. Генијалност Микеланђела не лежи у томе што је правила и технике сликања *искључио* из свог стварања, него напротив што је успео да их *укључи* и надогради кроз новум који је својом уметношћу створио.

Ове тезе отварају комплексно питање о *односу генија према укусу*. Док је за произвођење лепе уметности неопходан геније, за њихово просуђивање неопходан је укус. Лепа уметност показује своју изванредност у томе што као лепа приказује